

G77-ko herriak alternatibak eraiki nahi eta ezinean

G77+Txina etiketapean bildu dira joan den asteburuan Bolivian munduko 133 herrialde, gehienak txiroak, batzuk indarrean datozen “emergenteak” eta bakarren bat aberatsa. Denen artean Evo Morales ahalegindu da biziberritzen duela mende erdi, herrialde ez-lerrokatuen mugimendua izan zenaren antzekoa *Vivir bien* goiburuen inguruan.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

EVO MORALES EZ DA BILL GATES. Honen keinu txikiena beti da *mainstream*. Moralesi, aldiz, lortu arren elkartzeari 129 herrialdeko ordezkariak, tartean 15 lehendakari eta bost lehen ministro, halaz ere hedabide nagusiek apenas eskaini dioten minuturen bat. Eta hori, Nazio Batuen Erakunde barruan dagoen G77k ordezkatzeko duela munduko biztanleen %60, planetako Barne Produktu Gordinaren %31,42, esportazioen %37.

G77+Txina bilkura burutu zen ekainaren 14-15ean Boliviako Santa Cruz hirian, munduko herrialde ez garatuene mugimenduak mende erdi justu betetzen zuen egunetan. 1964ko ekainean sortu zuten 77 herrialdeko buruzagiek Suitzako Genevan. Sustatzaile nagusietako Ernesto *Che* Guevara izan omen zen, orduan Kubako Gobernuaren agintari. Lehen bilkura handia 1967an ospatu zuten Aljeria frantsesengandik askatu berrian. *Che* Guevararik gabe: gerrillara itzulia, urte hartan bertan galduko zuen bizia militarren eskutan... Bolivian hain justu.

Hasierako 77 herrialdeei geroztik 56 gehiago bildu zaizkie, 133ra heldu arte. Kideak mapan koloretzatuz gero ageri da munduaren hegoalde osoa dagoela ordezkaturik G77an: Mexikoz behealdeko Hego

Amerika osoa, Karibeko uharteak barne; Afrika osoa eta Asiatik Sobiet Batasunekoak izan ez diren guztiak, Txina barne. Europatik Bosnia-Hertzeegovina da kide bakarra, hasierako fundatzaile izan zen Jugoslavia apurtu zenetik geratu dena.

Hasieran zeuden batzuk gero atera egin dira G77tik, Europar Batasunean edo Ekonomia Lankidetzara eta Garapenerako Antolakundean (OCDE ingelesezko eta gaztelaniazko sigletan) sartu zirelako, esan nahi baita, herrialde kapitalista garatuaren klubetan: Mexiko, Hego Korea, Zelanda Berria, Zipre, Errumania...

1964an Sobiet Batasunaren eta AEBen artean espazio propioa bilatzen zuten herrialde ez lerrokatuen irudi nagusiak ziren Nehru Gandhi indiarra, Gamal Abdel Nasser egiptoarra, Josef Broz Tito jugoslaviarra, Kwame Nkrumah ghanatarra, Mao Zedong txinatarra... 2014an Boliviako Santa Cruzen nabarmendu dira, Evo Moralesen gain, Raul Castro, Nicolás Maduro, Rafael Correa, Jose Mugica, Cristina Fernandez... eta itsusi ematen duelako antolatzaileek diskrezioz erabili duten Robert Gabriel Mugabe.

Bolivia bezalako herrialde pobretentzako ausardi handia izan da neurri honetako antolakizunez

Boliviako lehendakariak zabalduko irudian Kubako Raul Castro, Boliviako Evo Morales, Ekuadorreko Rafael Correa eta Venezuelako Nicolás Maduro, Santa Cruz hirian G77+Txinak burutu biltzarraren azken ekitaldian. Castrok dei egin zuen Venezuela nazioarteko kapitalismoaren erasoetatik defenditzera: “Venezuela da gaur gure askatasunaren eta duintasunaren defentsaren abangoardia, kolpe gogorra litzateke hemen go prozesua gelditzea”. Corraek oihukatu zuen: “Gora Nazio Batuen Erakundea... Segurtasun Batzordea gabe!” Moralesek poza adierazi zuen biltzarraren adierazpean islatu zirelako boliviaren indigenen antzinako balioak: *Ama Sua* (ez izan lapurra), *Ama Llulla* (ez izan gezurtia), *Ama Quella* (ez izan ahula). “[Inken inperio garaiko] antzinako balio hauek berreskuratzeko baimenduko du gobernu gardenentzako parametroak ezartzea”, esan zuen Moralesek.

arduratzeari. Carlos Peñarandak eta Ernesto Peñarandak *Rebellion* gunean plazaratutako “G77+China, elementos críticos para el debate” analisia eman dute Bolivian bertan gailurrak piztutako kritiken berri, hainbeste konbidaturentzako prestaketa garestietan sartzea baino lehenagoko beharrak badaudela eta abar.

Morales lehendakariak, ordea, lehenetsi du Boliviaren garapen eredu berria nazioartean zabaltzea eta munduko agintariak erakartzeko ahalmena erakustea

Vivir Bien versus Txina

Gailurraren hasieran *Gara* egunkariaren *Gaur8* gehigarrian Katu Arkonadak azaldu zituen G77 barruan dauden bi bloke geopolitiko nagusiak. Alde batetik daude ALBA aliantza bolibartarrekoak: Kuba, Ekuador eta Venezuela, Bolivia beraz gain. Bestetik, BRICS taldea (Brasil, Errusia, India, Txina eta Hegoafrika) eta honen ingurukoak.

“BRICS blokeko herrialdeetan idatzi du Arkonadak— planetako populazioaren %42 inguru bizi da, eta bertako jardueraren ekonomia munduko barne produktu gordinaren %20tik gora izatera iristen da. Aipatu herrialde horiek erabakigarriak dira egun bizi dugun polo bakarreko mundutik polo anitzeko

mundura edo mundu multipolarre-
ra trantsizioa egiteko”.

Baina nabarmena da, ahaztu gabe BRICS talde barruan bertan ere erraldi batzuen eta besteen interesak oso dira ezberdinak direla, 133 herrialdeen aniztasuna askoz konplexuagoa da. Adibidetzat: 2005eko gailurrean Qatarreko emirrak sortu zuen G77ko herrialde txiroenei laguntzeko diruz funts bat... 133en artean diruz gainezka dabilzanak ere badiren seinale.

“*Por un nuevo orden mundial para Vivir Bien*” ipini du Boliviak gailurra-
ren goiburuan. Evo Moralesek aurre-
ra begirako hamar lan ildo nagusi
zerrendatu zituen: garapen iraunko-
rra ama lurrarekin orekan, demokra-
zia birsortu ere du parte hartzaile eta

komunitarioan, uraren eta gizakia-
rentzako oinarritzkoak diren beste
oinarrizko eskubideak, ekonomia
bezala kultura eta jakintza deskoloni-
zatzea, elikadura burujabetzarekin
gosea desagertzea, mundu mailako
finantza arkitektura berria...

G77aren adierazpenak ez dira
bazkideentzako lotesleak, alde
horretatik zerikusi gutxi erabaki
zorrotzak hartzen diren beste gailur
batzuekin. Hala ere, Morales saiatu
da orain arte gehien bat asmoetan
eta eztabaida teknikoetan jardun
den erakundeari eduki politiko eta
pragmatikoagoak ematen.

Alde batetik, Nazio Batuen Era-
kundeak 2000. urtean ezarritako
Milurtekoaren Garapen Helburuak
eguneratzen, horiek berrikustea

egokituko baita 2015ean. *Vivir Bien*
kontzeptuaren inguruan biltzen
ahalegindu da garapen iraunkorraz
Rio de Janeiroko biltzarretik landu
dena, uztartuz klimaren aldaketa,
ekologia, pobrezia gaiztatzeko,
herrien eskubideak eta abar. Hego-
tik Hegoarako elkarlana indartu
beharra da azken deklarazioaren
beste ardatz nagusia.

Besterik izanen da hori nola gau-
zatzen den. G77 bertan daude, esa-
terako, munduko herrialde txirota-
ko lurrak berenganatzen ari diren
herrialdeetako batzuk, Txina bera
buru dela. Munduaren hegoaldeko
potentziek hegoaldeko herrialde
txikiei ezartzen dizkieten elkarlan
ereduak ez dira hain ezberdinak ipa-
rralde aberatsak aurretik ezarritako-
etatik. Nola gaiztatu kontraesana?

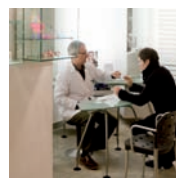
Iparraldeko herriekiko daukaten
borrokaz gain (emigranteentzako
hesiak, korporazioek hegoaldekoei
ezartzen dieten garapen eredu...),
hegoaldeko potentzien eta nazio
pobreen arteko harremana eztabai-
da berriak ari da pizten Boliviako
eta oro har hegoalde osoko ezker-
tiarren artean. Funtsean, Txinak
ezartzen dien garapen ereduak ez ote
da lehen Europak eta AEBek ezarri
zietenaren berdintsua?

Horretaz landa, Ekuadorreko
presidente Rafael Correaren oharta-
razi zuen: “Kontserbadoreen itzu-
lera ari dira antolatzen, nazio eta
nazioarte mailan ari da eskuina
koordinatzen (...) Horregatik
Amerikan ezkertiar eta
aurrerazaleok sekula
baino elkartuago eta
koordinatuago jokatu
behar dugu”. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

